

የተኩፅራለ የዚት

(Divided Kingdom)

❑ የሻልማኖስ ስቴል

(*Shalmaneser Stela*)

ተርከ: 1861፡ ፌ.ኤ.ኤሌር

- የኢያዥ ነገሮ ስልማኖስ III ወታደራዊ አመዴችን
የሚዘካር ተንታዊ የድንጋይ ስውልት ነው፡፡
- የኢሳራኤልን ነገሮ አካባቢን መምሪያ የንገድቶችን ጥምር
አናንዲያለሁ ያለውን መርነት መግለጫ ይሆል፡፡
- ይህ መርነት በመጀመሪያ ቅዱስ ባይዝንበም በስውልቱ ላይ
ሰማችው ስለሚገኘው አካባቢ እና ቤን-ሂዳድ በልኩ ነገር 20
ለይ ተጠቃላ እናገኘለን፡፡ አካባቢ ከሌሎች ነገሥታት ጋር
በአያርውያን ላይ ያደረገውን ጉብረት ይገልጻል፡፡

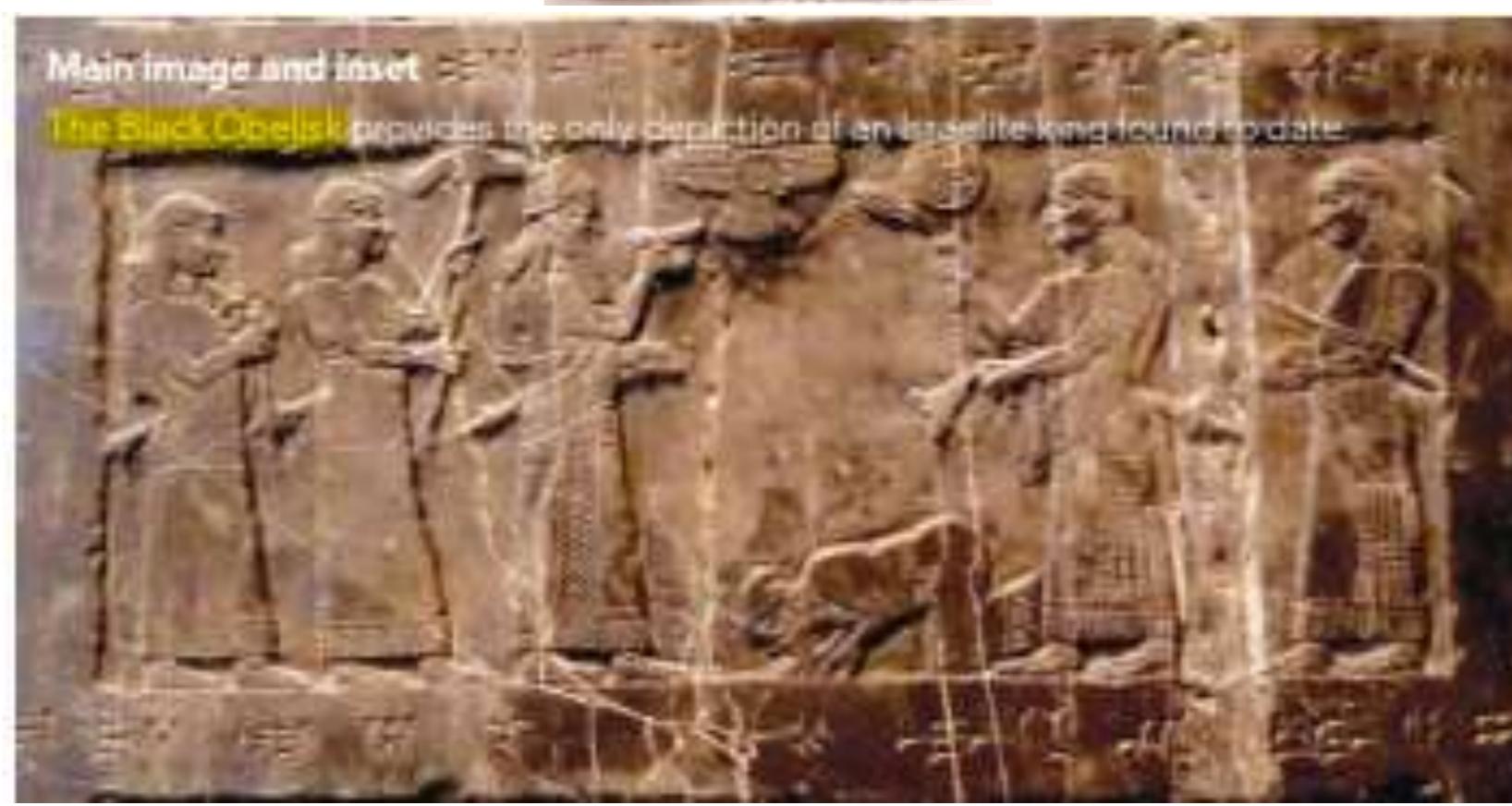

□ ብቃር አዎልት

(Black Obelisk)

ተከ:1846፡ አስተን ሌንዻድ

- በ2ኛ ነገ 10:32-33 ላይ ከቶ የእስራኬል ዓገሥት
ለሰልምናኩር ስልሳዊ ግብር እንደከፈለ ይኖገራል፡፡
- የጥቃር አዎልቱ የእስራኬል ዓገሥት ከቶ በሰልምናኩር
ያስተኞች ፖት ሰባዊ ግብር ሲሰጣው ያሳያል፡ (ሁለተኛው
መስማር ላይ ያለውን ስልጋዊ ተስፋ ይመልከቱ)
- በአውልቱ ላይ ያለው ዝተፈጥሮ “የእምሩ ሌጅ ከቶ” ሲል
ይህም ካመናቸው ቅዱስ መግለጫ ይሰማማል፡፡

□ ተል አል-ሮማ ስቴላ

(Tel al-Rima Stela)

ቴል አል-ሮማ አረፍ: 1967

- በሥዕለ ላይ የለው ዝተፈቻቸው የእስራኬል ጽንሱ እያከሰ
ለእምር ጽንሱ እየደረሰ-ነረሰ ስልጣዊ በ796 ዓ.ም የካልለውን
ግብር ይገልጻል::
- ይህ ክስተት በ2ኛ ነት 12:17-18 ሲጠቀስ ዝተፈቻቸው እና
የመዝተፈቻቸው ቅዱስ ከገባ ጽንሱ እያከሰ ለእምር ጽንሱ ግብር
እንደከራለ ያሳይሉ::

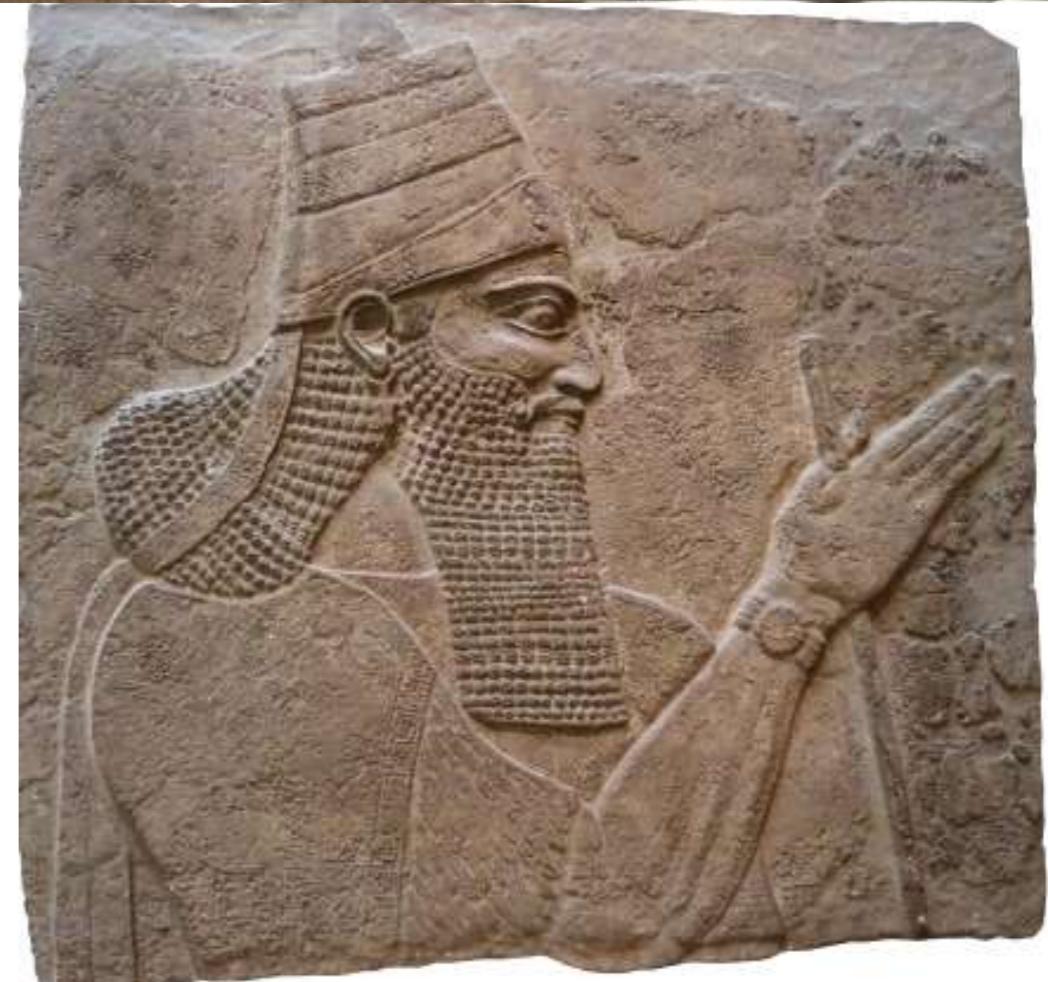

□ ቴልንደተልፈልሰር III

(Tiglath-pileser III)

አራቁ: 1845: አስተን ሌንያርድ

- የዕለ ቴልንደተልፈልሰር III በ740 ዓ.ም. በመረጃው-
ው ስጥ ሆኖ እስራኬልን የወረረበት ገዢ እና ከገለግድ
በስተካሚን ካለቸው እስታደቻት ከተማ እስራቶች ወደ
ግዛት ሲመሰሩ የሚያሳይ ነው:: ይህ ጊዜ ወደ “አዘጋጅ ወደ
እያር እንዲፈለሰ” ከ2ኛ ነት. 15:29 ከገባ ጋር ይሰጣማል
- በተጨማሪም የደማሰቻቸውን የረከሰንን ከተሞች ሲለመያዝ
በሁዋልቱ ላይ በጽሁፍ የተገለጋ ሲሆን ይህም ከ2ኛ ነት
16:5-10 ጋር ይሰጣማል::

□ የዕዝያን አጥቃሪ

(Ossuary of Uzziah)

ዶጂረ ዘመት +፲፭፻፱፡ እ.ኤ.ዳ. ስነነዣ

- በደብረ ከዚት ተራሱ ላይ በሚገኘው የኩስላም ግዢም
ወሰጥ በተሰበሰበ ቁርቡች ወሰጥ፤ የእብነ በረድ ገዢና
ተገኘ፤
- የየዘይን ዳለት በመባል የሚታወቁው ቁርብ እንዲህ
ደለል፤ “የይሁዳ ገንዘብ የየዘይንን አጥንት ወደዘህ
መጠር፤ አትከልት!”
- በሁለተኛው የበተሙቅረቢ ኮሙን የየዘይን አጥንቶች ወደ
ሌላ ቤት እንደተንቀሳቀሰኝ ይህም ምልክት የተደረገው
እንደገና ካመቀበር የሆነ በተያያዘ እንደሆነ ይታመናል፤

□ ተደለር ተሮም

(The Taylor Prism)

አረቁ: 1830: ፌ.እ.ተለር

- ተደለር ተሮም የአያር ገንዘብ ስናከራም አካቃያን
በኤርትራም ‘በወጥመድ እንደ ተያዘ ወፍ’ እንደት
እንደያዘው ይገልጻል፡፡ በታላም ደስቱ አካቃያ
ለስናከራም የለከውን ግብር ይገልጻል፡፡
- የኤርትራም መከበበ በ2ኛ ነት. 19:35-36 እንዲሁም
የአሳይያን መጽሐፍ ተገልጻል፡፡ ስናከራብ አካቃያን
እንደከበበ እንደ እንዳሰነድ አለመናገሩ፣ መግለጫ
በይፈልግም መሽነኑን ይጠቀሙናል፡፡

□ የለհիስ መርિત

(The Lachish Reliefs)

አራቁ: 1947: አስተን ሌንዻድ

- ሰኞች ወደ እያናዕስ ሲጠሩ፡ ለከሳ የተባለቸ ከተማ
መንከራ መርነት ገጠመቸው፡፡ ወደ ቤቱም በተመለሰ ሆነ
ሰኞች ቤተ መንግሥቱን የለከሳ ስንፈት በሚያሳይ
የደንጋይ ገጠመቸ አስተመው፡፡
- አስራውያን ለከሳን ለማጥቻት ወንቻቸ በበዛት
የተጠቀሙ ሲሆን የወንቻቸ ፍንጋግርቸ እንዲሁም በለከሳ
የድጋምላ መቋብር እና የድጋምላ ጉዳጃድ ቅርት መገኘቱ
የመርነቱና እልፏቻ ግልጋ ማስረጃ ነው፡፡

□ ብሃልት ስቴላ

(*Basalt Stela*)

አረቁ: 1853: ፌ.አ.ተለC

- ይህ በ681 ዓ.ም ስኩርያን በሁለት ወንድ ለጀዴቅ
መግለጫን የሚከታይ ስቴላ ነው::
- በ2ኛ ነት. 19:37 ለይ ስኩርያን አድራሻው አረስና
የተባለ ለጀዴቅ በሰይኖ እንደገለጫት ይኖገል::
- ይህ በበረለምኑ ከና መዋልም “በተበቱ በ20ኛው ቅን
የአያር ገጥሮ ስኩርያን ለጀዴቅ በእመዥ ገደለው::” ሲሉ
ታረካን ያረጋግጣል::

□ ՊՈԼԵՖԻ ԻՒՆ ԾՓԾԸ

(Babylonian Chronicle 5)

1896: Զ. Ֆ. Փալուն

- ՊՈԼԵՖԻ ԻՒՆ ԾՓԾԸ ՔՊԱՆ ՀԱՅ ԿՐԻԶԵՆՑ
11 ՈՄԿՇ 16/ 597 Հ.ՔԴԱԼՔՄՆ ԲԱԼ ՀՅԱՋԱՂՎ-
ԷԹՓՆԱ (2Շ Ն 24 ՏՄԱԼԻՇ)
- ՈՒԽԵՄԳՎԹ ԿՐԻԶԵՆՑ 11 ՈԵՍ-Ք ԻՒՄՊ ԱՅ
ՀՅԱՋԱՂՎ “ՈՒԽԵՄԳՎԹ ՈՍ-ԼՈՒՄՎ-ՔՆ ԻՒՄՊԵՔՆ
ՔԻ ՀԱՅ-ՀԹ [Հ.ՔՀԻՄՆ ՈԵԹՊ ՔՀԻՄՆ] ՔԻ:
ՈՒԽԵՄԳՎԹ ՔՄՀՄՎ-Ն ՀԱՅ (ԽԵԺՔՔՆ) ՇՄ: ՈՒ-
ՂՈԾ ՈՄՀՄՎ ՈՎ ՊՈԼԱՆ ԼԻՄՎ” Ո. ԵՂՃԱՀԱ:

